

М. В. Працьовитий, О. О. Требенко, О. В. Школьний, Я. В. Гончаренко

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

м. Київ

prats4444@gmail.com, trebenko@npu.edu.ua, shkolnyi@ukr.net, goncharenko.ya.v@ukr.net

ПРО ВВЕДЕННЯ ІНСТИТУТУ МЕНТОРСТВА ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ ЗА ДУАЛЬНОЮ ФОРМОЮ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Сьогодні підготовка вчителя математики в закладах вищої освіти має більше теоретичний характер, ніж практичний. Розрив між теорією і практичними навичками, яких від випускників університету чекають роботодавці, призводить до того, що молодий педагог, який після закінчення університету розпочинає самостійну професійну діяльність, виявляється до неї недостатньо готовим. Тому протягом перших років роботи він потребує особливої уваги, різносторонньої психолого-педагогічної підтримки і допомоги з боку адміністрації школи, педагогічного колективу, професійної спільноти, методичної служби тощо. Подолати розрив між програмою підготовки педагога в університеті і актуальними вимогами шкільної практики можна, на думку авторів, шляхом впровадження дуальної форми здобуття освіти.

Дуальна форма здобуття освіти – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору про здійснення навчання за дуальною формою здобуття освіти [1]. Дуальна форма навчання створює можливості для введення інституту менторства. *Менторство* – це модель передачі досвіду від визнаного професіонала в своїй галузі (ментора, наставника) до менш досвідченого колеги, в якій ментор на партнерських засадах забезпечує консультування і підтримку молодого фахівця під час його входження в професію, передає йому знання, уміння і практичний досвід, сприяє його самореалізації у професійній діяльності.

Ментором в дуальній формі навчання майбутніх учителів математики виступатиме досвідчений вчитель школи, який керує практичною частиною підготовки і несе відповідальність за її якість. На нього покладаються обов'язки допомагати студенту в плануванні уроків, оцінювати якість їх проведення, а також підтримувати зв'язок із керівником практики від університету та викладачами в університеті. Ментор виступає одночасно в ролі конструктивного критика, консультанта, тьютора, екзаменатора, знайомить із специфікою роботи в школі, із нормативною базою, правами та обов'язками вчителя, учнів і батьків, допомагає студенту встановити необхідні професійні зв'язки і утвердитись в педагогічному колективі, надає психологічну і навчально-методичну підтримку. Саме він допомагає майбутньому вчителю математики уникнути помилок, сформувати власний стиль професійної діяльності, обрати індивідуальну стратегію професійного розвитку та досягти особистісного зростання.

Статус учителя-наставника – особливий, передбачає додаткову платню, і водночас, висуває низку вимог до професійного рівня і майстерності ментора. Наставник повинен не лише мати досвід роботи, високий рівень предметної та методичної підготовки, але й володіти навичками педагогічного менеджменту, мати гарні комунікативні та організаторські вміння, бути здатним вислухати, підтримати, мотивувати, прагнути до розвитку тощо. Ментор повинен пройти спеціальну програму підготовки і отримати сертифікат на здійснення наставницької діяльності, брати участь у різних формах професійного розвитку наставників.

У школах України така практика, коли до молодого вчителя прикріплюється досвідчений вчитель, існує. До його обов'язків входить надання практичної допомоги щодо організації занять, підбору навчально-методичної літератури. Окремо з молодими вчителями епізодично працює практичний психолог. Крім того, на допомогу молодим вчителям функціонують «Школи молодого вчителя» (на рівні області, міста, на базі шкіл), працюють шкільні методичні об'єднання вчителів-предметників, організовуються методичні декади молодих вчителів.

Однак, як свідчать результати опитувань молодих вчителів, їхні професійні потреби і запити задовольняються не повною мірою, а реальна практика наставництва не завжди відповідає задекларованим у нормативних документах положенням. Зокрема, в дослідженні [2, С.9] зазначається, що 80% молодих вчителів мають наставника, але у більшості випадків він є формальним. Серед причин такого стану – відсутність морального та матеріального стимулювання наставників, ефективного моніторингу процесу професійного становлення молодого вчителя, цілеспрямованої підготовки досвідчених педагогів до наставницької діяльності, чітко прописаних програм наставництва (із зазначенням вимог до змісту, тривалості, форм і методів).

На нашу думку, підготовка вчителя математики за дуальною формою здобуття освіти дозволить усунути вказані причини, сформувані ефективний інститут наставництва (менторства) та реалізувати комплексний, послідовний, тривалий супровід становлення молодого фахівця.

Література

1. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: за станом на 18.08.2019. Документ 660-2018-р, прийняття від 19.09.2018. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80/>
2. Кухарчук Т. А. Організаційно-педагогічні умови адаптації молодих вчителів природничих дисциплін до роботи в школі : автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти»; Тернопільський національний педагогічний ун-т імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2008. – 20 с.

Анотація. Працьовитий М.В., Требенко О.О., Шкільний О.В., Гончаренко Я.В. Про введення інституту менторства при підготовці майбутніх вчителів математики за дуальною формою здобуття освіти. У доповіді розглянуто проблеми фахової підготовки майбутнього вчителя математики в сучасних українських реаліях. Наголошено на доцільності впровадження для підготовки майбутніх учителів математики освітніх програм дуальної форми здобуття освіти та введенні інституту менторства для реалізації їхньої практичної складової.

Ключові слова: підготовка вчителів математики, дуальна форма навчання, менторство.

Summary. Mykola Pratsiovytyi, Oxana Trebenko, Oleksandr Shkolnyi, Yanina Goncharenko. On the introduction of the mentoring institute in math teacher training in the dual form of education. The problem of a mathematics teacher training in modern Ukrainian realities is considered in the report. It is emphasized on the expediency of implementing dual education programmes for math teacher training and introducing the mentoring institute for the realization of their practical part.

Key words: math teacher training, dual form of education, mentorship.

Аннотация. Працевитый Н.В., Требенко О.А., Шкільний А.В., Гончаренко Я.В. О введении института менторства при подготовке будущих учителей математики в дуальной форме обучения. В докладе рассмотрены проблемы профессиональной подготовки будущего учителя математики в современных украинских реалиях. Отмечена целесообразность внедрения для подготовки будущих учителей математики образовательных программ дуальной формы обучения и введения института менторства для реализации их практической составляющей.

Ключевые слова: подготовка учителей математики, дуальная форма обучения, менторство.